

**УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ**

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I. ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовao Комисију:

На основу чланова 36 и 37 Статута Филолошког факултета Универзитета у Београду и члана 65 Закона о високом образовању, Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду на II редовној седници одржаној 22. новембра 2022. године донело је одлуку да се образује Комисија за оцену докторске дисертације коју је мср Маја Лемајић предала под насловом „Терминолошка језичка политика у интернационализацији универзитета”.

2. Састав Комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан Комисије запослен:

1. др Мирјана Даничић, доценткиња, Англистика, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 26.1.2021, председник Комисије;
2. др Ана Јовановић, ванредна професорка, Хиспанистика, Филолошки факултет Универзитета у Београду, 21.9.2021, чланица комисије;
3. др Јелена Анђелковић, доценткиња, Факултет организационих наука Универзитета у Београду, 1.11.2018, чланица Комисије.

II. ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме:
Маја, Слободан, Лемајић
2. Датум рођења, општина, република:
Датум 6. 01. 1983. Инђија
3. Датум одбране, место и назив мастер тезе: 2011, Филолошки факултет Универзитета у Београду, „Истраживање метода и техника у настави енглеског језика ”
4. Научна област из које је стечено академско звање мастер:
Енглески језик и књижевност

Маја С. Лемајић рођена је 1983. у Инђији, где завршава основну школу „Петар Кочић”. Средње образовање наставља у Сремским Карловцима у Гимназији, на смеру за савремене језике. Носилац је Вукове дипломе. Своје знање енглеског језика усавршавала је у Великој Британији, у школама „Young Internationals” у Брајтону, „King's School of English”, „Narrow House” у Лондону, „International Language Centre” у Нотингему. У септембру 2007. дипломирала је на основним академским студијама на Катедри за енглески језик и књижевност на Филозофском факултету у Новом Саду и стекла звање Професор енглеског језика и књижевности.

У октобру 2008. почиње с радом на Високој пословној школи струковних студија у Новом Саду где се бира у звање сарадника у настави. Марта 2011. завршава мастер студије на Катедри за енглески језик и књижевност на Филозофском факултету у Новом Саду с просечном оценом 9,43. Мастер рад под називом „Истраживање метода и техника у настави енглеског језика” израђен је под менторством проф. др Гордане Петричић и одбраћен с оценом 10. Након што је стекла звање Дипломирани филолог англистике-мастер, бира се у звање наставника страног језика-предавача на Високој пословној школи струковних студија у Новом Саду и добија следеће предмете на поверење: Први страни пословни језик 1 – енглески, Први страни пословни језик 2 – енглески, Први страни пословни језик 3 – енглески, Други страни пословни језик – енглески. У зимском семестру 2017. године добија на поверење предмет Пословни енглески језик на мастер студијама. Своје усавршавање наставља на докторским студијама на Филолошком факултету у Београду, где пише докторску тезу под менторством проф. др Јелене Филиповић.

Педагошку каријеру наставља у Центру за едукацију страних језика „Speak Up” у Инђији, где ради као главни саветник за наставни план и програм Центра за стране језике „Speak Up” који има потписан уговор о међународној сарадњи са Универзитетом у Хајделбергу.

Поред свог континуираног и преданог педагошког рада, била је активни члан маркетиншког тима Високе пословне школе, радила као члан тима за припрему материјала за акредитацију Високе пословне школе, била члан Комисије за контролу документације на основу које се издају дипломе о завршеним студијама Високе пословне школе у Новом Саду, била члан тима и активно радила превод документације за интернационализацију институције и добијање Еразмус повеље.

Похађала је Семинар за комбиновану наставу енглеског пословног језика који је акредитован код Министарства просвете, као и семинар који је организовао „Pearson Longman” на тему: *Always Learning*.

Учествовала је на конференцијама: Међународни научни скуп: Сарајевски филолошки сусрети 1, 2010, Конференција Рио+20 у Бразилу 2012, Oxford Summit of Leaders 2012, Business Match Making Meeting, Швајцарска, 2014, 'European Quality of Distance Learning', Минск, Белорусија, новембар 2014, Summit to Leaders, Лондон, 2015.

III. НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Терминологијска језичка политика у интернационализацији универзитета

IV. ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација Маје Лемајић обухвата 221 страну, а сам рад је организован у осам поглавља: 1. *Уводна разматрања* (10–12); 2. *Терминологија* (14–35); 3. *Стандардизација као део језичке политике и планирања* (35–40); 4. *Универзитетска настава страних језика у светлу интернационализације високошколског образовања у Европи* (41–78); 5. *Интернационализација универзитета у Републици Србији* (79–93); 6. *Интернационализација универзитета, мобилност студената, терминологија и вишејезичност у Србији – инструментална студија случаја* (94–106); 7. *Резултати истраживања* (107–163) и 8. *Закључна разматрања* (164–167). Уз то, дисертација садржи списак референци: 9. Литература (167–179), списак табела (179–183), списак графикона (183) и списак слика (183–184), као и прилоге (Прилог А је транскрипт фокус групног интервјуа (185–197), Прилог Б је примерак упитника коришћеног у квантитативном делу истраживања (198–215). Поглавља су систематично рашчлањена, а рад садржи библиографију од 148 референци и 55 електронских извора, као и *Биографију ауторке* (216), *Изјаву о ауторству* (217), *Изјаву о истоветности штампане и електронске верзије докторског рада* (218) и *Изјаву о коришћењу* (219–220).

1. У првом поглављу дисертације (*Уводна разматрања*) ауторка позиционира своје истраживање у интердисциплинарни оквир терминологијске језичке политике и планирања и вишејезичног менаџмента терминологије у интернационализацији академског простора, те јасно дефинише тему докторске дисертације као и предмет и циљеве истраживања, те структуру целокупног рада.
2. Друго поглавље дисертације (*Терминологија*) нуди опсежан теоријски оквир који се ослања на области терминологије и терминологије кроз приказ развоја ових интердисциплинарних академских дисциплина, преглед терминологијских школа и праваца, као и преглед међународних институција које се баве терминологијским радом. Ауторка такође веома детаљно представља концептуалне везе између терминологије и примењене лингвистике, лексикологије, комунологије, документационе лингвистике, информационих технологија, и уводи појам терминологијске језичке политике и планирања, те менаџмента терминологије као једне од кључних активности ове врсте језичке политике.
3. Треће поглавље дисертације (*Стандардизација као део језичке политике и планирања*) бави се улогом и значајем стандардизације у општој језичкој и у терминологијској језичкој политици.
4. Четврто поглавље дисертације (*Универзитетска настава страних језика у светлу интернационализације високошколског образовања у Европи*) контекстуализује и

фокусира предмет истраживања: улога страних језика у процесу интернационализације као стратешке оријентације европских академских институција, уз наглашавање вишејезичности као једног од основних принципа европског јединства и равноправности. Поглавље садржи детаљан приказ историје интернационализације универзитета у Европи и улогу наднационалних институција (на пример, Савета Европе) у промовисању и олакшавању овог процеса. Ауторка инсистира на концепту „свеобухватне интернационализације” која треба да „обухвати посвећеност и акцију, како би међународна и компаративна настава и научни рад у оквиру универзитета добили на значају, што утиче на цео високообразовни систем. Овај систем требало би да подрже руководеће структуре високошколских установа, али и студенти и све друге академске службе, како би свеобухватна интернационализација постала институционални императив” (Hudzik, 2011: 6 према Лемајић, стр. 51). Ауторка део текста овог поглавља посвећује и концепту мобилности и вези између учења и наставе страних језика и међународне мобилности (физичке и виртуалне) као кључног аспекта интернационализације.

5. Пето поглавље (*Интернационализација универзитета у Србији*) нуди детаљан преглед активности српских академских високошколских институција на пољу интернационализације. Ауторка обезбеђује критички приказ међународних пројеката којима се концепт интернационализације уводи у наш образовни простор, да би потом прешла на анализу основних термина у области интернационализације на примеру Високе пословне школе у Новом Саду као студије случаја. Ауторка анализира термилошке захтеве за мобилност српских студената у иностранству и страних студената на универзитетима у Србији
6. Шесто поглавље дисертације (*Интернационализација универзитета, мобилност студената, терминологија и вишејезичност у Србији – инструментална студија случаја*) уводи нас у емпиријско истраживање двоструког карактера, односно истраживање са термилошким и социокултурним циљевима. Самостални теренски рад у овој дисертацији обављен је кроз примену 1) корпусног истраживања, 2) путем анкете (квантитативно истраживање) и 3) кроз фокусгрупно (квалитативно истраживање). Шесто поглавље је заокружено дискусијом резултата анализе фокусгрупних интервјуа. Корпусно истраживање обухватило је прикупљање и преглед документације ради формирања термилошких корпуса на српском и енглеском језику, затим екстракцију текста и припрему одабраних текстова за софтверске алате, намењеног за анализу корпуса. Текстови су прво конвертовани у *.txt* формат како би се могли препознати у програму *NotePad++*, и коначно, упаривање текста ручним путем, односно, поравнање текста на српском и енглеском језику. Ова фаза истраживања такође је обављена у програму *NotePad++*. Упаривањем термина (простих и вишесложних) на два језика, идентификована је фреквенција њиховог појављивања. Двојезичне термилошке листе представљале су улазне податке за формирање анкете о језичким и културним компетенцијама студената пре и после мобилности. Укупан

број студената који је учествовао у овом истраживању јесте 187, од тог броја 89 испитаника са Факултета организационих наука, и то са све четири године студија (прва, друга, трећа и четврта), а 98 испитаника је са Високе пословне школе струковних студија, и то са прве и друге године студија. Од укупног броја испитаника 137 студената није учествовало ни у једном програму мобилности, а 50 студента били су учесници међународне студентске размене. У оквиру квалитативног дела истраживања, спроведено је више фокусгрупних интервјуа: учесници прве фокус групе били су студенти Високе пословне школе струковних студија у Новом Саду и Факултета организационих наука (ФОН) Универзитета у Београду, док су другу групу фокус групе чинили искључиво студенти са Факултета организационих наука. Метода фокус групе у овом истраживању спроведена је *онлајн*, путем Скајп платформе, због ванредне ситуације у којој се нашла Србија за време пандемије вируса Ковид-19. Модератор, односно ауторка, мејлом је позвала студенте који су учествовали као испитаници у истраживању попуњавајући упитник. Студентима који су се одазвали позиву послат је детаљан план разговора и заказан термин фокус групе. Прво су формиране Скајп групе са по 6 студената. Прва фокус група одржана је 10. маја 2020, а разговор прве фокус групе трајао је 57 минута и 47 секунди. Друга фокус група одржала се 4 дана касније, 14. маја 2020, у трајању од сат времена, 32 минуте и 9 секунди. Селекција по 6 студената у групи је извршена по савету у литератури (Морган 1997: 13–21) који говори да је идеалан број од 6 до 10 испитаника у групи, као и број група који учествује у истраживању. Пошто је до тренутка у коме је спроведено истраживање веома мали број студената Високе пословне школе (мање од 5) учествовао у програмима мобилности, они су учествовали само у првом фокусгрупном интервјуу. Студенти ФОН-а учествовали су у оба интервјуа. Друга фокус група (студенти ФОН-а) одговарала је и на додатна питања јер су њени испитаници учествовали у међународним разменама студената, а њихови одговори налазе се у прилогу на крају рада.

7. Седмо поглавље (*Резултати истраживања*) укључује детаљни преглед резултата све три врсте методолошких поступака. После прегледа најфреквентнијих термина на оба језика, представљени су учесници и учеснице у истраживању кроз преглед социо-образовних варијабли (узраст, пол, академска афилијација, страни језици које уче и/или користе), да би ауторка затим прешла на испитивање ставова студентске популације према мобилности и потребе за познавањем страних језика. На основу добијених резултата статистичке анализе (Пирсонов коефицијент корелације између спремности за учествовање у програмима мобилности и процене испитаника о њиховом познавању терминологије која се користи при процесу међународне студентске размене), ауторка закључује да постоји статистички значајна повезаност спремности за учествовање у размени студената и године студија, као и процене студената о познавању терминологије која се користи при процесу интернационалне студентске размене.

Ауторка такође на основу статистичких података закључује да код студената постоји статистички релевантна разлика у процени познавања терминологије везане за међународну размену студената и њиховог стварног познавања наведене терминологије. Квалитативни део истраживања, фокусгрупни интервјуи потврђују закључке квантитативног истраживања: из интервјуа се јасно види да студенти који би желели да учествују у међународној студентској размени и који су спремни за један од програма мобилности показују веће интересовање за познавање термина који су им потребни при процесу интернационализације. Међутим, што се тиче познавања терминологије која се користи при процесу међународне студентске размене, највећи број испитаника нема став по том питању, што упућује на закључак да им је неопходан неки облик едукације по овом питању, јер се они с овим терминима вероватно нису сретали па зато немају ни свест о значају ове терминолошке области. Само 16% испитаника сматра да им је познавање терминологије веома лоше или незадовољавајуће, иако је анкета јасно показала да су им терминолошке компетенције у ситуацијама када су морали да препознају термине, самостално их напишу или их разумеју у тексту, много ниже од оних наведених у самопроцени.

8. У осмом поглаваљу (*Закључна разматрања*) ауторка закључује да својим истраживањем потврђује свих пет хипотеза:

X1: Студенти су у великом проценту заинтересовани за учешће у програмима међународне размене.

X2: Постоји директна корелација између процене испитаника о познавању терминологије везане за међународну размену студената и њихове спремности на учешће у програмима мобилности.

X3: Постоји разлика у процени студената колико познају терминологију везану за међународну размену студената, и њиховог стварног познавања ове терминологије.

X4: Постоји разлика у познавању терминологије која се користи при процесу интернационалне размене студената, између студената који су учествовали у програмима мобилности и оних који нису.

X5: Постоји разлика у нивоу знања енглеског језика између студената који су учествовали у програмима мобилности и оних који нису.

Анкета и фокусгрупни интервју потврђују да је 65% испитаника заинтересовано за учешће у програму мобилности. Истраживањем је потврђено да постоји разлика у знању енглеског језика између студената који су учествовали у програмима мобилности и оних који нису, и та разлика је у корист студената који су били у процесу размене. Ауторка такође нуди смернице за даља истраживања: „С обзиром на чињеницу да одлучност студената за учешће у неком од програма мобилности у великој мери зависи од познавања пре свега енглеског језика, а затим другог страног језика и језика домаћина, неоспорно је да треба радити на подизању свести о важности квалитета наставе и учења језика у академском

домену, те о значају систематизације присуства концепта вишејезичности (плурилингвизма) у нашој академској средини. Такође, важно је у наредном периоду даље радити на развоју организације и реорганизације постојећих курсева страних језика који ће подржати ову стратегију у пуном смислу те речи.” (Лемајић, стр. 168)

V. ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација Маје Лемајић је савесно и зрело урађен рад, чврсте и логичне структуре, писан на основу одличног познавања релевантне литературе, али и са способношћу за њену критичку процену. Ауторка смислено повезује идеје које су одлично теоријски утемељене, дајући при том зрелу аргументацију засновану на критичком промишљању.

Кандидаткиња је у оквиру ове докторске дисертације уложила значајан труд да оформи терминолошки корпус базиран на критеријуму фреквенције појављивања и да тестира ставове студентске популације према мобилности, те њихове терминолошке компетенције на енглеском и српском језику. Спроведено истраживање јасно указује на чињеницу да интересовање за програм мобилности у великој мери зависи од познавања енглеског језика. Ауторка такође пажњу посвећује виртуалној мобилности као једном од најновијих аспеката интернационализације универзитета, што у светлу пандемијске ситуације из претходних година преузима једно од кључних места у високошколском образовању. Ауторка такође подвлачи везу између дигиталних и вишејезичних компетенција у развоју аутономије у учењу са једне стране, и развоју заједница учења (енгл. *Learning communities*) са друге стране (односно, унапређења способности за сарадњу и тимски рад у виртуалном окружењу) у процесу даљег унапређења квалитета високошколског образовања.

VI. СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРској ДИСЕРТАЦИЈИ

Мартинковић, И, Лемајић, М. (2011). Учење путем решавања проблема у настави енглеског језика на универзитету. *Иницијатива, сарадња и стваралаштво у савременом образовању*. Институт за педагошка истраживања. Београд (стр. 25–26).

Лемајић М. (2012). Карактеристике и предности технике једнореченичног сажетка у настави страног језика. *Зборник радова НИСУН 2 (2)*, Филозофски факултет. Ниш (стр. 103–115).

Лемајић, М. (2012). Карактеристике и предности технике једноминутног одговора у настави страног језика. *Методички видици*, број 3/2012. Филозофски факултет. Нови Сад (стр. 229–246).

Лемајић, М. (2013). Карактеристике и предности технике нејасног дела у настави енглеског језика. *Методички видици*, број 4/2013. Филозофски факултет. Нови Сад (стр. 151–162).

Лемајић, М. (2018). Експлицитна настава, намерно учење и савремене методе у поређењу с традиционалним учењем страног језика. *Методички видици*, број 8/2017. Филозофски факултет. Нови Сад (стр. 251–270).

VII. ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Резултати истраживања овог трансдисциплинарног рада који почива на постулатима термилошке политике и планирања и примењене лингвистике, истакли су улогу и значај термилошких компетенција у интернационализацији универзитета и унапређењу студентске мобилности. Ова дисертација, поред детаљног и до сада никада раније спроведеног увида у стање на терену, нуди велики број смерница за даљи развој и побољшање квалитета универзитетске наставе страног језика и саме организације наставе страног језика у високошколском образовању, те унапређења квалитета и интензитета интернационале мобилности студената. Ауторка у свом раду потврђује све улазне хипотезе и указује на значај вишејезичног менаџмента терминологије као дела термилошке језичке политике и планирања у процесу интернационализације академске сфере и афирмацију и јединки и институција у европском образовном простору.

VIII. ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Кандидаткиња Маја Лемајић је у свом докторском раду обрадила значајну и занимљиву тему која је до сада врло мало истраживана у области термилошке језичке политике и планирања у српској академској средини. Термилошка језичка политика и планирање још увек није нашла своје право место на нашој академској сцени, те ова дисертација отвара нове увиде у начине на које се она може и мора применити и развијати у циљу унапређења универзитетске наставе и међународне сарадње високошколских установа. Кандидаткиња је веома зрело и детаљно приступила анализи користећи квантитативну и квалитативну методологију и показујући способности формулисања стечених сазнања и формирања јасних, научно заснованих, закључака и ставова. Резултате свог истраживања је протумачила на релевантан и убедљив начин, а приказала их прегледно и систематично. Захваљујући оваквим резултатима истраживања и закључцима ова докторска дисертација се позитивно оцењује као вишеструко значајна за област термилошке језичке политике и примењене лингвистике како у Србији, тако и на међународном плану.

IX. ПРЕДЛОГ

Комисија препознаје вредност истрајног и приљежног рада кандидаткиње Маје Лемајић и предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да рукопис под називом „Терминолошка језичка политика у интернационализацији универзитета” прихвати као докторски рад који испуњава услове предвиђене законом, а да кандидаткињу мср Мају Лемајић позове на усмену одбрану.

У Београду, 26. децембра 2022. године

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ:

Др Мирјана Даничић, доценткиња
Универзитет у Београду, Филолошки факултет

Др Ана Јовановић, ванредна професорка
Универзитет у Београду, Филолошки факултет

Др Јелена Анђелковић, доценткиња
Универзитет у Београду, Факултет организационих наука